Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 11.01.2023 www.osw.waw.pl

Szwecja i Finlandia: rozszerzanie współpracy obronnej z USA

Jacek Tarociński

Podczas dorocznej konferencji na temat bezpieczeństwa, która odbyła się 9 stycznia w Sälen, minister obrony Szwecji Pål Jonson ogłosił, że rząd rozpoczął rozmowy z USA w sprawie zawarcia porozumienia o współpracy obronnej (Defence Cooperation Agreement, DCA). Umowa ma umożliwić szybsze i skuteczniejsze udzielanie wsparcia przez Stany Zjednoczone w przypadku kryzysu oraz wojny. Choć negocjacje znajdują się na wczesnym etapie, to Jonson już teraz oznajmił, że Pentagon może otrzymać prawo do magazynowania sprzętu wojskowego i inwestowania w infrastrukturę militarną na terytorium Szwecji. We wrześniu 2022 r. rozmowy w sprawie podpisania DCA rozpoczęła też Finlandia, a w lutym 2022 r. także Dania, która pomimo ponad 70 lat sojuszu wojskowego z USA i zawarcia w tym czasie szeregu porozumień nigdy nie podpisała kompleksowej umowy w tym obszarze. W kwietniu 2021 r. uzupełniającą umowę o współpracy obronnej z USA zawarła Norwegia.

Komentarz

- Zarówno w przypadku Szwecji, jak i Finlandii dalsze pogłębienie relacji bilateralnych ze Stanami Zjednoczonymi to pokłosie rozpoczęcia procesu akcesyjnego tych państw do NATO. Oba kraje przechodzą z pozycji bliskich partnerów Waszyngtonu do roli jego sojuszników. DCA da podstawy prawne do realizowania amerykańskich inwestycji w wybraną infrastrukturę militarną na ich terytorium. Ponadto siły USA uzyskają większą swobodę w przemieszczaniu się i bazowaniu swoich jednostek w obu państwach. Umowa regulować ma również status prawny amerykańskich żołnierzy przebywających na terytorium Szwecji i Finlandii czy kwestię odpowiedzialności karnej za ewentualne przestępstwa tam popełnione. Jest to istotne ze względu na coraz częstszą obecność wojsk USA w tych krajach – od 2022 r. amerykańskie siły regularnie ćwiczą bowiem na terenie Finlandii i Szwecji (szerzej zob. *Zwiększona aktywność wojskowa państw NATO w Finlandii*).
- Negocjowanie DCA to czasochłonny proces – przeważnie trwa od roku do dwóch lat. Z uwagi na szeroki konsensus polityczny w Szwecji i Finlandii powinien on przebiegać dość sprawnie, a ewentualna zmiana rządu w Helsinkach (po wyborach parlamentarnych w kwietniu 2023 r.) będzie miała na niego znikomy wpływ. Porozumienie DCA było też tematem rozmów między sekretarzem stanu USA Antonym Blinkenem i fińskim ministrem spraw zagranicznych Pekką Haavisto podczas jego grudniowej wizyty w Waszyngtonie. Dania nie odczuwała wcześniej potrzeby uzupełnienia podpisanych już ze Stanami Zjednoczonymi umów o współpracy wojskowej, jednak agresywna polityka Rosji doprowadziła do rewizji jej stanowiska. Zawarcie w ciągu najbliższych dwóch lat DCA pomiędzy USA a Szwecją, Finlandią i Danią będzie skutkowało wzmocnieniem obecności

wojsk amerykańskich w całym regionie nordyckim.

- Jak już wspomniano, w kwietniu 2021 r. porozumienie o współpracy obronnej z Waszyngtonem (Supplementary Defense Cooperation Agreement, SDCA), uzupełniające wcześniejszą umowę z 2009 r., podpisało Oslo. Na jego podstawie znacząco rozbudowana została obecność amerykańskich sił powietrznych i marynarki wojennej w Norwegii. Uzyskały one prawo do korzystania z baz sił powietrznych w Rygge, Sola i Evenes oraz marynarki wojennej w Ramsund. W tych lokalizacjach USA będą mogły budować dodatkową infrastrukturę na własne potrzeby oraz bazować swoje jednostki (morskie samoloty patrolowe P-8 w Evenes). Zainteresowanie szerszym wykorzystaniem instalacji militarnych na terytorium Norwegii sygnalizował też Korpus Piechoty Morskiej Stanów Zjednoczonych, który posiada tam magazyny sprzętowe (Marine Corps Prepositioning Program-Norway, MCPP-N) dla sił wielkości brygady (szerzej zob. *USA–Norwegia: wzmocniona obecność wojskowa USA na północnej flance NATO*).